

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาถึงบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้ต้องขังทั้งในคดีอุกฉกรรจ์และไม่อุกฉกรรจ์ โดยมีสถานที่เก็บข้อมูลคือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา ทณฑสถานหญิงและเรือจ้างกลางชาย จังหวัดสงขลา กลุ่มประชากรที่ศึกษา 301 ราย และมีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังมีอายุเฉลี่ย 32.6 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.4 เป็นเพศชาย นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 81.4 ส่วนใหญ่ มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 54.8 รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 24.6 ร้อยละ 37.9 มีสถานภาพสมรส โสด ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในภาคใต้มากที่สุดถึงร้อยละ 87.4 ส่วนใหญ่ร้อยละ 46.8 มีอาชีพเดิมคือรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 18.9 มีอาชีพเกษตรกรรม บิดาและมารดาของผู้ต้องขังส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเช่นกัน(ร้อยละ 45.5 และ 41.5 ตามลำดับ)

ความสัมพันธ์ในครอบครัวร้อยละ 40.5 มีพ่อแม่อยู่ด้วยกันและไม่ทะเลาะกัน ร้อยละ 26.6 มีการทะเลาะและทำร้ายกันระหว่างพ่อแม่ ร้อยละ 80.4 มีคนสนิทในครอบครัว ส่วนในวัยเด็ก พบว่า ร้อยละ 60.5 ชอบเล่นหรือทำกิจกรรมอยู่นอกบ้านมากกว่า ร้อยละ 63.1 ของผู้ต้องขังมีหน้าที่รับผิดชอบในบ้าน ร้อยละ 53.8 รู้สึกรักทุกคนในบ้าน และร้อยละ 58.1 ไม่มีสัตว์เลี้ยงในบ้าน

ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ร้อยละ 72.1 สูบบุหรี่ ร้อยละ 62.1 ไม่มีการใช้สารเสพติดอื่น ร้อยละ 78.1 ของผู้ต้องขังพบว่ามีบิดาสูบบุหรี่ ผู้ต้องขังร้อยละ 74.4 ดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 63.1 มีบิดาดื่มแอลกอฮอล์ในการใช้จ่ายเงิน พบว่า ร้อยละ 72.8 เมื่อมีเงินจะให้ครอบครัว ร้อยละ 41.5 จะใช้ในการซื้อเหล้า/บุหรี่ ด้านการพนัน พบว่า ร้อยละ 32.9 และ 32.6 ของพ่อและน้องของผู้ต้องขังเล่นการพนัน

การกระทำความผิด เมื่อผู้ต้องขังกระทำความผิดที่มีความรุนแรงหรือไม่รุนแรง(ตามการตัดสินของผู้ปกครอง/คนเลี้ยง) ก็ตามผู้ที่ทำหน้าที่ลงโทษส่วนใหญ่คือ แม่(ร้อยละ 53.3) การลงโทษส่วนใหญ่ร้อยละ 53.8 เป็นการลงโทษโดยใช้การตีด้วยไม้/สิ่งที่ไม่ถนัดมือ ร้อยละ 63.1 ของผู้ต้องขังเคยหนีโรงเรียน ร้อยละ 60.3 ไม่เคยหนีออกจากบ้าน ร้อยละ 53.8 ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกในบ้าน ร้อยละ 61.9 รู้สึกเบื่อตนเอง ส่วนใหญ่เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นไม่ว่าจะรุนแรงหรือเพียงเฉพาะความไม่สบายใจส่วนใหญ่จะคิดถึงแม่เป็นคนแรกมี ร้อยละ 41.9 รองลงมาคือ พ่อร้อยละ 21.3 เมื่อเวลาไม่โห ร้อยละ 40.9 ใช้วิธีเดินหนี ร้อยละ 93.4 เชื่อในเรื่องบาปบุญ และเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ร้อยละ 59.5 ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.8 ไม่มีวีระบุษหรือคนที่ตนเองชื่นชมในดวงใจ ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.2 มีงานอดิเรกทำก่อนการต้องขัง

ผู้ต้องขังคิดว่าสาเหตุของการกระทำผิดซึ่งผู้ต้องขังเนื่องมาจากตนเองร้อยละ 73.4 รองลงมาคือ ร้อยละ 27.9 คิดว่าสาเหตุเนื่องมาจากเพื่อน ส่วนสาเหตุจากพ่อแม่มีเพียงร้อยละ 11.3 ผู้ต้องขังเหล่านี้มี ถึงร้อยละ 68.1 ที่มีญาติเป็นผู้ต้องขัง โดยจำนวนนี้มีร้อยละ 51.0 ที่มีความสัมพันธ์เป็นญาติกับผู้ต้องขัง รองลงมาร้อยละ 47.9 มีความสัมพันธ์เป็นพี่น้องกับผู้ต้องขังเอง คิดที่ญาติผู้ต้องขังกระทำผิดมากที่สุดร้อยละ 41.7 คือปล้นและข่มขืน รองลงมาร้อยละ 31.2 คือ พกพาอาวุธ ในการต้องโทษครั้งนี้ พบว่า ร้อยละ 70.1 เป็นการต้องโทษครั้งแรก ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.2 คิดว่าสาเหตุของการต้องโทษครั้งนี้ ตนเองผิดเอง มีร้อยละ 39.2 ที่กล่าวว่า ตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม ร้อยละ 26.9 กล่าวว่าตนเองถูก กลั่นแกล้ง นอกจากนี้ร้อยละ 21.9 เป็นกลุ่มที่รับผิดชอบผู้อื่น (สมาชิกในบ้าน :ลูก สามี เป็นต้น)

ลักษณะคดี ส่วนใหญ่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ ร้อยละ 35.2 เป็นคดีฆ่าคนตาย รองลงมาร้อยละ 25.9 เป็นคดีขายยาเสพติด(เป็นผู้จำหน่าย) และร้อยละ 12.6 เป็นคดีปล้นและข่มขืน ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ร้อยละ 32.2 มีความรู้สึกเฉย ๆ ในขณะที่ต้องขังในเรือนจำ/สถานีตำรวจ ความต้องการ/ความคาดหวังที่จะทำ ภายหลังได้รับการปลดปล่อย พบว่า อยากกลับไปหาครอบครัว ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความฝันจะประกอบ อาชีพเป็นทหาร ตำรวจ ในการกระทำผิดนี้เพื่อนบ้านรู้สึกเฉย ๆ ส่วนความรู้สึกของครอบครัว พบว่า ส่วน ใหญ่มีความรู้สึกเฉย ๆ สำหรับการช่วยเหลือที่ได้รับพบว่า ได้รับการช่วยเหลือจากพ่อแม่ การกระทำผิด ครั้งนี้เป็นอารมณ์ชั่ววูบ สาเหตุของการกระทำผิดมาจากตนเอง ความรู้สึกที่มีต่อพ่อแม่ พบว่าร้อยละ 36.9 รักแม่มากกว่าพ่อ รองลงมาร้อยละ 32.9 ที่รักพ่อและแม่พอ ๆ กัน ส่วนร้อยละ 15.9 มีความรู้สึกไม่เคยรัก หรือคิดถึงพ่อแม่

ในการศึกษาคั้งนี้มีการศึกษาลักษณะทางกายภาพ พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ มีลักษณะรูปร่างหน้า โดยมีความสูงและเป็นเหลี่ยม โหนกแก้มไม่สูง หน้าผากแคบ ดั้งจมูกไม่สูง หูไม่กาง รูปร่างผอมสูงและผิว เนื้อดำแดง

ผลการทดสอบบุคลิกภาพของผู้ต้องขังทั้งคดีอุกฉกรรจ์และไม่อุกฉกรรจ์พบว่าไม่มีความแตกต่างกันนอกจากในเรื่อง psychoticism ภาวะที่เข้าใจว่าผลเองมีปัญหาทางจิตใจ โดยเฉลี่ยของผู้ต้องขังทั้ง คดีอุกฉกรรจ์และไม่อุกฉกรรจ์ยังมีบุคลิกภาพในเกณฑ์ปกติ

การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ความสัมพันธ์และ ความสนิทสนมกับคนในครอบครัวการมีหน้าที่รับผิดชอบในครอบครัวความรู้สึกต่อคนในบ้านและ การมี สัตว์เลี้ยงไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการกระทำผิดของผู้ต้องขัง ส่วนการหนีออกจากบ้าน การมีปัญหากับสมาชิกในบ้าน ความรู้สึกต่อตนเอง คนที่ผู้ต้องขังนึกถึงเป็นคนแรกเมื่อมีปัญหา ความเชื่อเรื่องบาปบุญ ความเชื่อไสยศาสตร์ การมีวีระบุรุษในดวงใจและการมีงานอดิเรก ความคาดหวังและกิจกรรมที่กระทำเมื่อ มีความสุข ความรู้สึกต่อสถานการณ์ปัจจุบันผ่านสื่อ/ข่าว ผู้มาเยี่ยม ความรู้สึกของครอบครัว ผู้ที่เป็น สาเหตุของการกระทำผิดและความรู้สึกต่อพ่อแม่กับลักษณะการกระทำผิดของผู้ต้องขัง ความรู้สึกต่อตนเองและการมีเพื่อนในห้องขัง ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการกระทำผิดของผู้ต้องขัง

เพศ ศาสนาที่นับถือ อาชีพของผู้ต้องชั่งก่อนการกระทำผิดครั้งนี้ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การเล่นนอกบ้าน การใช้สารเสพติด การดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ทำโทษเมื่อผู้ต้องชั่งกระทำผิดในบ้าน วิธีการทำโทษ การสูบบุหรี่ การหนีโรงเรียนของผู้ต้องชั่ง พฤติกรรมเมื่อโมโห การมีญาติเป็นผู้ต้องชั่งและจำนวนการต้องโทษ มีความสัมพันธ์กับลักษณะการกระทำผิดของผู้ต้องชั่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดอุกฉกรรจ์ พบว่า ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีโอกาสเสี่ยงต่อการกระทำผิดอุกฉกรรจ์น้อยกว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีโอกาสกระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์มากกว่าคนที่มียาได้ไม่แน่นอนถึง 3.06 เท่า คนที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทและทำร้ายซึ่งกันและกันกับกลุ่มที่ไม่เคยอยู่กับพ่อแม่มีโอกาสกระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์ใกล้เคียงกัน (OR=1.19 และ 1.27 ตามลำดับ) ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสกระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์มากกว่าผู้ไม่ดื่ม 2.45 เท่า และผู้ที่มีประวัติหนีโรงเรียนมีโอกาสกระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์มากกว่าผู้ไม่หนีโรงเรียน 2.13 เท่า

อภิปรายผล

จากการศึกษานี้ พบว่า ผู้ต้องชั่งในคดีอุกฉกรรจ์ และไม่อุกฉกรรจ์ อายุเฉลี่ย 32.6 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากลักษณะความก้าวร้าวตามธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ซึ่งทั้งห้องชั่งในสถานตำรวจเรือนและเรือนจำที่มีอยู่ในจังหวัดสงขลา ก็พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวนเรือนจำที่รองรับมีถึง 2 แห่ง ซึ่งสามารถจุกโทษได้ประมาณ 3,000 คน ขณะที่ทัณฑสถานหญิงมีเพียง 1 แห่ง และสามารถรองรับนักโทษหญิงได้ 1,300 คน ลักษณะการกระทำผิดส่วนใหญ่เป็นคดีฆ่าผู้อื่น ซึ่งจัดเป็นคดีกลุ่มที่ 1 นอกจากนั้นก็มีการปล้น/ชิงทรัพย์ คดีดังกล่าวที่ผู้ต้องชั่งได้รับโทษเป็นคดีที่มีอายุการลงโทษ 25 ปีขึ้นไป ซึ่งสาเหตุที่พบคือ อารมณ์ชั่ววูบไม่มีการไตร่ตรองไว้ก่อน มีไม่ก็รายที่มีการไตร่ตรองไว้ก่อน(พบในผู้ที่อายุ 18 ปี 1 ราย ที่โดยทางปฏิบัติการกระทำผิดที่กระทำขณะอายุ 16 ปี แต่เนื่องจากการกระทำที่โหดร้ายทารุณ จึงถูกจำคุกในทัณฑสถานหญิง) ส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ศึกษาเป็นกลุ่มที่เข้ามารับโทษมากกว่า 1 ครั้ง ซึ่งระยะเวลาในการต้องชั่งแต่ละครั้งจะแตกต่างกัน ลักษณะการกระทำผิดมีทั้งความเหมือนและความต่าง นอกจากนี้ การที่พบผู้ต้องชั่งที่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอิสลาม อาจไม่ได้บอกถึงอิทธิพลของศาสนากับการกระทำผิดได้มากนักเพราะผู้ต้องชั่งส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดสงขลาซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่สิ่งที่พบนอกจากนี้คือ การที่ผู้ต้องชั่งเหล่านี้มีความเชื่อต่อบาปบุญ และไสยศาสตร์ อาชีพเดิมของผู้กระทำผิดรวมทั้งอาชีพของบิดามารดา บอกถึงพื้นฐานครอบครัวได้ระดับหนึ่งคือ ส่วนใหญ่มาจากผู้ทำงานภาคเกษตรที่ปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการแผ่ขยายของเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมชนบทแบบไม่ทันตั้งตัว อาจมีผลทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวก็ได้ ถึงแม้การประเมินบุคลิกภาพของผู้ต้องชั่งโดยใช้แบบประเมิน SCL90 พบว่า โดยรวมอยู่ในช่วงปกติ แต่จากการศึกษาเชิงคุณภาพพร้อมด้วยพบว่า ผู้ต้องชั่งเหล่านี้มีเหตุจูงใจที่แตกต่างกันไป บางรายเป็นความรู้สึกว่าตนเองถูกทำร้ายสะสมมาเรื่อย ๆ จนถึงจุดหนึ่งจึงตัดสินใจกระทำผิด ซึ่งช่วงนั้นไม่ได้คิดถึงสิ่งอื่นใด นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่น

คือ การผูกพันในครอบครัว ชอบออกไปอยู่นอกบ้าน มีประวัติหนีโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งรูปแบบเช่นเดียวกับที่ นวลตาและคณะ (2544) ศึกษาอิทธิพลของการกระทำผิดของเด็กที่กระทำผิดในสถานพินิจเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา ก็พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเด็กเพศชายมากกว่าเด็กผู้หญิง และการกระทำผิดมีสาเหตุจากเพื่อน โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มผู้ต้องขังทั้งคดีอุกฉกรรจ์และไม่อุกฉกรรจ์ มีคนสนิทในบ้าน มีบทบาทในการร่วมรับผิดชอบงานบ้านและมีความรู้สึกที่ดีต่อคนในครอบครัว อาจเนื่องจากส่วนหนึ่งกลุ่มผู้ต้องขังเป็นกลุ่มที่มีภาวะเป็นผู้ใหญ่ และส่วนใหญ่ยังอยู่กับพ่อแม่ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวพบว่ามีการทะเลาะกันบ้างในครอบครัวและมีการทำร้ายกัน แต่ส่วนใหญ่พ่อแม่ไม่ทะเลาะกันซึ่งเมื่อศึกษาปัจจัยด้านนี้ ก็พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดครั้งนี้ การกระทำผิดครั้งนี้ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ก็จะกล่าวว่า ตนเองทำผิดเองซึ่งก็คล้ายกับในกลุ่มเด็กกระทำผิด ทั้งนี้อาจเป็นลักษณะของคนไทยที่ยังถือว่า พ่อแม่เป็นผู้มีบุญคุณ การกระทำทุกอย่างตนเองตัดสินใจ พ่อแม่และครูไม่ได้เป็นสาเหตุแต่โทษว่าตนเองไม่ดีมากกว่า

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมกรรมการกระทำผิด พบว่า ผู้ต้องขังที่ศึกษาทั้งคดีอุกฉกรรจ์และไม่อุกฉกรรจ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการทำผิดคดีอุกฉกรรจ์ คือ อาชีพของผู้ต้องขังที่พบว่า อาชีพเกษตรกรรมมีโอกาสกระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์มากกว่าอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอนถึง 3.06 เท่า ทั้งนี้จากการศึกษาข้อมูลเชิงลึกอธิบายได้ว่าเนื่องจากกลุ่มผู้ต้องขังดังกล่าวมีพื้นฐานจากภาคเกษตร มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีพฤติกรรมดื่มสุราและแอลกอฮอล์ด้วย ซึ่งน่าจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการก่อคดีเนื่องจากขาดสติ คิดส่วนใหญ่ที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์คือ คดีฆ่าผู้อื่น ช่มชืนและฆ่า โดยเป็นการฆ่าที่ไม่ใช่เป็นการจ้างวาน ในขณะที่ผลกรตรวจสอบบุคลิกภาพที่ใช้ SCL90 ไม่ปรากฏว่ากลุ่มดังกล่าวมีปัญหาทางบุคลิกภาพที่ป่วยหรือเป็นโรคที่ต้องรับการรักษา อย่างไรก็ตาม การศึกษาสภาวะทางจิตอาจต้องใช้แบบประเมินหลายแบบเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือได้ หรือสามารถสกัดพฤติกรรมซ่อนเร้นได้ ลักษณะผู้ต้องขังที่เป็นคดีไม่อุกฉกรรจ์ที่ ต้องขังในเรือนจำชายกลางจังหวัดสงขลาหรือทัณฑสถานหญิง ก็มีความแตกต่างกับกลุ่มที่ ต้องขังในสถานitäวราชซึ่งศาลพิพากษาเพียงการจำคุกตามค่าปรับ(ขณะที่ศึกษาอัตราวันละ 70 บาท ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น 200 บาทต่อวัน) การสัมภาษณ์เจาะลึกจะช่วยให้ช่วยอธิบายความได้ดีกว่า ทั้งด้านความรู้สึกที่มีต่อตนเอง เพื่อนผู้ต้องขัง และผู้คุมหรือพัสดิ บรรยากาศและช่วงเวลาในการต้องขังก็น่าจะมีผลต่อความรู้สึกของผู้ต้องขังในการกระทำผิดครั้งต่อไปมากกว่าการกระทำผิดที่ผ่านมาและร้อยละ 30 ที่เป็นผู้ต้องขังที่เคยต้องโทษมาก่อน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า จำนวนผู้ที่ทำผิดซ้ำยังมีจำนวนที่สูงมากอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะคดีที่ผ่านมายังไม่รุนแรงมากนัก นอกจากนี้การมีญาติกระทำผิดมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของผู้ต้องขังด้วย แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ พบว่า คนที่มีญาติพี่น้องต้องขังเป็นองค์ประกอบที่ทำให้ไม่กระทำผิดซ้ำอุกฉกรรจ์อาจเพราะได้เห็นตัวอย่างและไม่ต้องการรับโทษดังกล่าว

ผู้วิจัยพยายามที่จะพิสูจน์ในเรื่องลักษณะทางกายภาพและทฤษฎีที่อ้างถึงโครงสร้างทางกายภาพ ลักษณะใบหน้าของผู้ต้องขัง แต่จากการศึกษาครั้งนี้ยังไม่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องจากประสบการณ์ของ

ผู้เก็บข้อมูล ภาพตัวอย่าง ภาพเสกิตทำให้เป็นตัวอย่างอาจไม่ชัดเจนทำให้ความพยายามที่จะจำลองภาพยังไม่ดีพอผลที่ได้จึงเป็นเสมือนบทเรียนให้แก่ผู้วิจัย

ด้านบุคลิกภาพ การใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ SCL90 อาจเป็นองค์ประกอบในการคัดกรองผู้ที่เริ่มมีอาการ ถึงแม้การศึกษานี้จะไม่พบความชัดเจนในเรื่องบุคลิกภาพของผู้ต้องขัง แต่สิ่งที่สะท้อนให้เห็นคือ การเฝ้าระวังในผู้ต้องขังรายบุคคลมากกว่า ทั้งนี้ยังพบว่าบางรายมีภาวะที่ควรต้องเริ่มติดตามและประเมินเป็นระยะ ๆ

จากการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า การมองตนเองของผู้ต้องขังทั้งที่สถานีตำรวจ เรือนจำชาย และทัณฑสถานหญิง ผู้ต้องขังทั้งคดีอุกฉกรรจ์และคดีไม่อุกฉกรรจ์ยังมองตนเองว่าความผิดทั้งหมดตนเองเป็นผู้ตัดสินใจ ถึงแม้จะมีบางรายที่กล่าวว่าตนเองถูกลั่นแก๊สและไม่ได้รับความยุติธรรม ความรู้สึกลำบากที่ต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น การถูกทำร้ายโดย “ซาใหญ่” “พี่ใหญ่” การรับน้องยังมีอยู่ แบบแผนที่พบเป็นแบบแผนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก การพยายามเอาตัวรอดโดยการเข้ากลุ่ม รวมไปถึงการถูกข่มขืน การพยายามรักษาตัวเองให้รอด ด้วยความหวังที่จะได้รับการปลดปล่อย การวางแผนการดำเนินชีวิตภายหลังจากได้รับการปลดปล่อยซึ่งส่วนใหญ่ต้องการกลับบ้านโดยเฉพาะผู้หญิง และยังพบว่า มีผู้ต้องขังมีใช้น้อยที่ศึกษาจนจบระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรีและสาขาที่ศึกษาคือ “นิติศาสตร์” “รัฐศาสตร์” โดยการเรียนรู้ระบบทางไกลและมหาวิทยาลัยเปิด ถึงแม้จะมีบางคนไม่แน่ใจว่า เมื่อได้รับการปลดปล่อยแล้วจะสามารถสอบเป็นทนายความ สมัครเป็นข้าราชการตำรวจ ฯลฯ หรือมีงานรองรับหรือไม่

งานวิจัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นที่การศึกษาสาเหตุ และองค์ประกอบในภาวะกระทำผิด ซึ่งดูเหมือนมีคำตอบในใจอยู่แล้วส่วนหนึ่ง แต่การศึกษาที่เน้นที่การให้การดูแลตามสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังยังมีน้อยมาก โดยเฉพาะในประเทศไทย สำหรับต่างประเทศการให้การช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนค่อนข้างเข้มแข็งและเอาใจจริงเอาใจ สักคมไทยยังใจไม่กว้างพอสำหรับกลุ่มคนที่ต้องขัง การ “ตราหน้า” หรือ “หมายหัว” ยังคงมีอยู่ หากเราจะให้โอกาสแก่คนดังกล่าว ให้เขารู้สึกว่าเขายังมีคุณค่าในสังคม และพร้อมที่จะให้อภัยในความผิดอย่างจริงจัง ไม่ใช่กระทำตามหน้าที่ โอกาสที่จะกระทำผิดอีกคงจะลดน้อยลง เพราะคงไม่มีใคร “ไม่อยากเป็นคนดี” ทุกคนอยากมีชีวิตที่เป็นอิสระ มีครอบครัว มีคนรักและมีความหมายสำหรับคนอื่น ๆ ภายหลังจากที่ได้รับโทษตามความผิดที่ได้รับการพิพากษาโดยข้อบัญญัติทางกฎหมายแล้วก็น่าจะสิ้นสุดทุกสิ่งลงได้ แต่ถ้ายังคงมีการตอกย้ำของสังคม ก็อาจเหมือนแรงผลักดันที่ผลักเขาส่วนที่ไม่ดีของเขาออกมาและเกิดการกระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า และหลายคนคิดว่า “ทำดีแล้วไม่เห็นว่ามีดี ก็เลยมันเสียเลย”

แต่ก่อนที่จะถึงการกระทำผิดอย่างถาวร กระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของผู้ต้องขังควรได้รับการพัฒนาในขณะที่ผู้ต้องขังอยู่ระหว่างการดำเนินคดีที่สถานีตำรวจ/เรือนจำ/ทัณฑสถาน หากได้มีการดูแลและให้การช่วยเหลือผู้ต้องขังที่เป็นคดีแรก หรือเป็นคดีเล็กน้อยที่น่าจะมีกระบวนการหรือหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ ที่เป็นทั้งภาครัฐหรือเอกชนให้การช่วยเหลือก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการอาชญากรรมอย่างถาวรและกลายเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซึ่งกลุ่มนี้ก็ต้องได้รับการดูแลและบำบัดเช่นกัน

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1) มีการช่วยเหลือหรือมีกองทุนช่วยเหลือผู้ที่กระทำผิดครั้งแรกโดยไม่เจตนาและ/หรือ ไม่มีเงินเสียค่าปรับ

2) สวัสดิการอาหาร เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค สิ่งแวดล้อม ผู้ต้องขังควรได้รับทั่วถึง

3) การจัดกิจกรรมระหว่างที่กักขังให้เกิดประโยชน์และกระตุ้นจิตสำนึกในทางที่ดี

4) ปรับเปลี่ยนข้อตกลงในการลดภาระการดูแลผู้ต้องขังเสียค่าปรับแทนการกักขัง โดยให้ขังรวมอยู่ในสถานที่อื่นหรือเรือนจำมากกว่าการขังในสถานีดำรวจ

5) กรณีที่ผู้ต้องขังเป็นผู้ครอบครองยาเสพติด ต้องมีการพิสูจน์และตรวจสอบสารเสพติดทันที และดำเนินการส่งต่อไปยังสถานบำบัดทันที

6) พัฒนาระบบการพิจารณาการประกันตัว การทำงานทดแทนสังคมและการบริการสังคม

7) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการพิจารณาความอาญา รายละเอียดในการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษา อัยการ และพนักงานสอบสวน

8) คดีที่มีสาเหตุการกระทำผิดจากการได้รับผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวควรได้รับการลดหย่อนโทษ

9) เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่พยาบาล ทันตแพทย์ ทันตแพทย์ แพทย์ในทัณฑสถาน เรือนจำ และสถานีดำรวจ ทั้งนี้เนื่องจากขาดบุคลากรสาธารณสุขที่จะเข้าไปให้บริการ หรือ จัดตั้งเป็นโรงพยาบาลของเรือนจำเช่นเดียวกับส่วนกลาง

10) เพิ่มจำนวนนักจิตวิทยาทั้งในสถานีดำรวจ เรือนจำและทัณฑสถาน เพราะลดปัญหาทางจิตใจ

11) มีการตรวจสุขภาพ คัดกรองโรค โดยเฉพาะโรคติดต่อ วัณโรค เอชไอวี ในสถานีดำรวจ เรือนจำ และทัณฑสถาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาด้านจิตในกลุ่มผู้ต้องขัง โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ทางจิตด้านอื่น ๆ

2. มีการติดตามผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมผู้ต้องขังที่จะได้รับการปลดปล่อย

3. ประเมินปัญหาโรคติดต่อในกลุ่มผู้ต้องขังและผู้ดูแล ในสถานีดำรวจ เรือนจำและทัณฑสถาน

4. การเตรียมความพร้อมของผู้ต้องขังก่อนการปลดปล่อย

5. การให้ความรู้แก่ชุมชนต่อการยอมรับผู้ต้องขัง “คืนคนดีสู่สังคม”